

KOŃCZYNA (27) *sb f*

kończyna a. kończyny *pl t* (27).

Teksty nie oznaczają ó.

pl N kończyny (2). \diamond *G* kończyn (12). \diamond *A* kończyny (5). \diamond *L* kończynách (8); -ách (6) *LubPs*, *BielKron* (2), *RejAp*, *RejPos*, *RejZwierc*; -ach (2) *OpecŻyw*, *BibRadz*.

Sł stp, *Cn brak*, *Linde XVI – XVII w.*

Koniec, kraniec, kres, coś najdalszego, ostatniego. ostatek (27) :

a. O przestrzeni (26) :

α. *Strony, końce świata; bardzo dalekie kraje [czego]* (24) : Iełtze był nie ípráwił źemie/ áni kończyn iey/ áni wierzchu/ áni prochu światá [*antequam faceret terram et plateas et praecipuas terras orbis*]. *BibRadz Prov* 8/26.

Wyrażenia: »cztery kończyny nieba« (1): *Y* nawiodę ná Helám cźterzy wiátry ze cźterzech kończyn niebá [*a quatuor extremitatibus caelorum*] *BudBib Ier* 49/36.

»(wszy(s)tkie) kończyny ziemie, świata« = *termini terrae, (omnes) fines terrae Vulg; extrema terrae, (universi) termini mundi PolAnt* (13 : 9): Náwroczenye wśytkich opułcyáłyh koncżyn fwiátá te⁸⁰. *LubPs G4v marg*; Ząday v mnie/ damci pogány wdziejctwo tobie/ wśyftkie kończyny źemie w ośiádłósc twoię. *Leop Ps* 2/8, *Ps* 64/6; *BibRadz Is* 41/5; *BudBib Ier* 25/23. *Cf Wyrażenia przyimkowe.*

Wyrażenia przyimkowe: »do kończyn ziemie« = *ad extremum terrae PolAnt* (3): Huk przyfzedł aż do kończyn źemie/ ábowiem Pan przą ma z pogány *BibRadz Ier* 25/31, *1.Mach* 14/10; *ArtKanc* A15.

»od (ostatecznych) kończyn ziemie« = *ab extrema. extremis terrae, a lateribus terrae PolAnt* (3): Ktory wywodzi od kończyn źemie obłoki/ á łyfkáwice y dźdze łam ípráwuie/ á wywodzi wiátr z łkárbow fwoich. *BibRadz Ps* 134/7, *Is* 41/9, *Ier* 25/32.

»z kończyn ziemie« (1): Pogánłtwo zbieży łię k tobie z kończyn źemie [*ab extremo terrae*] *BibRadz Ier* 16/19.

»na kończyny świata, ziemie« = *ad fines terrae, inangulos terrae PolAnt* (2 : 1); *BibRadz Iob* 28/24; *RejAp* 6v; y rozwionę ie ná wśytki wiátry (y) ná kończyny światá *BudBib Ier* 49/32.

»na ostateczn(iejsz)ych kończynach świata« (2): *A* ten głósc Pánłki iż miał być iáko głósc wźzego fwiátá/ ktory iáko Prorok powiáda/ rozniefie łie á zábrcmi aż na ołtátecznieyłzyh kończynach fwiátá wśytkiego/ tákze łie rozniefie *RejAp* [14]v; *RejZwierc* 33v.

»po (wszytkich) kończynach świata, ziemie« = *ad fines terrae PolAnt* (3 : 2): *LubPs S3v marg*; *BibRadz Ps* 58/14; *BielKron* 139, 454v; iuz to krolełtwo twoie fwięte práwie po wśytkich kończynach fwiátá tego ielł rozłczyrzone *RejPos* 313.

β. *Terytorium w obrębie granic* (2) :

kończyny czyje (1): á będą náwroceni łynacźkowie twoi do kończyn łwoich [*ad terminos suos Vulg Ier* 31/17]. *RejPos* 27.

Wyrażenie przyimkowe: »we wszech kończynach[czego]« = *na całym terenie* (1): a połłáwłły zmordowál wśytki dziecij ktoreź byly w Betleiem ij we włłech kończynach ijch od dwu łát ij niżej *OpecŻyw* 29.

b. *O czasie [czego] (1)* : A Páweł ś. z nim fię też zgađaiąc/ mowi/ iż my iestelmy ná ktorych fię koŃczy ny wiekow zbiegły [*finis saeculorum Vulg 1.Cor 10/11*] *CzechEp* 354.

Cf **KONIEC**

RS